

Членство Росії в Раді Безпеки не має правової основи і має бути передане Україні

Статус Росії як постійного члена Ради Безпеки ООН, що передбачає повноваження блокувати будь-яку резолюцію, є ще однією зброєю Володимира Путіна у війні проти України. Це спадщина Другої світової війни та рішення закріпити цей статус за п'ятьма переможцями, включаючи Радянський Союз.

Але Радянського Союзу більше не існує. Членство Росії пов'язане з іншою, значно менш відомою подією: зустріччю 21 грудня 1991 року. СРСР був напередодні офіційного розпуску. Лідери 11 із 15 нових незалежних держав – усіх, крім Грузії та країн Балтії – зібралися в Казахстані в Алма-Аті (тепер Алмати). Результатом кількогодінних дебатів став лист президента Росії Бориса Єльцина до генсекретаря ООН, в якому він повідомляв про створення Співдружності незалежних держав і домовленість про те, що Росія стане наступницею Радянського Союзу в Раді Безпеки.

Реципієнт листа міг би помітити, що жоден пункт Статуту ООН не дозволяє групі держав розпоряджатися місцем постійного члена Організації. Він міг би заперечити проти поняття «державно-правонаступниця», яке не фігурує в жодному законі чи офіційному тексті. Він міг би зауважити, що дев'ять із одинадцяти держав, які прийняли це рішення, на той час не були членами ООН (Україна і те, що нині відоме як Білорусь, були членами-засновниками, коли Советам надали три місця замість одного). Враховуючи новизну ситуації та важливість Ради Безпеки, генсекретар мав би принаймні вимагати офіційних дебатів у Генеральній Асамблеї. Натомість повідомлення Єльцина було ратифіковано без обговорення. Багато країн – членів ООН почули про це з новин.

Постійне членство Росії в Раді Безпеки та право вето, яке воно надає, не мають жодних правових підстав. РФ десятиліттями тероризувала світ із фальшивою претензією. Це наводить мене на думку: попросити ООН знову відкрити справу та повторно дослідити первісне захоплення влади, яке заклало основу нашого нинішнього безладу. Розглянути те, як від Бучі до Маріуполя і аж до депортації тисяч дітей з Донбасу Росія зневажала основоположні принципи ООН. І анулювати захоплені Єльциним і Путіним повноваження.

Що ж тоді станеться з пактом 1945 року і спадщиною «великої вітчизняної війни»?

Червоноармійський Перший український фронт зробив у Другій світовій війні більше, ніж йому належало, звільнивши, зокрема, табір смерті Аушвіц. І якщо є колишня радянська країна, яка стоїть нині проти нацизму, то це Україна Володимира Зеленського.

Україна може і повинна успадкувати це право пропащої Росії. Відстороніть Російську Федерацію з місця постійного члена в Раді Безпеки та передайте його Україні. Пам'ять це дозволяє, мораль цього прагне, а відкриті де-

бати між об'єднаними і суверенними націями можуть вирішити це питання.

*Bernard-Henri Lvy. Put Ukraine on the U.N. Security Council
The Wall Street Journal, 22.05.2023
Збруч.*

Режисер Мачек Хамела рятував українців із небезпечних місць

Польський режисер-документаліст Мачек Хамела.

У програмі Cannes ACID (Асоціація незалежного кіно та його розповсюдження) показали повнометражну документальну стрічку польського режисера Мачека Хамели «Звідки куди» (In the Rearview). Цей фільм спільного виробництва Польщі, Франції та України (кінокомпанія «435 FILMS») розповідає про евакуацію після 24 лютого 2022. Українські біженці сідають в евакуаційний автобус і розповідають про те, що їм довелося пережити. За кермом автобуса – Мачек Хамела, який везе своїх героїв подалі від війни. Минулого року він долучався як волонтер до перших евакуацій з польсько-українського кордону та з віддалених районів Чернігівщини і Донбасу. За камерою був український кінооператор Юрій Дунай.

«Звісно, я завжди буду повертатися в Україну. Минулого року вона стала моїм другим домом. Я досі допомагаю евакуювати людей із Запоріжжя, ми допомагаємо збирати гроші на це, купувати автобуси. Я буду це робити, поки війна не закінчиться», – обіцяє Мачек.

Канни: 1,2 мільйона євро на допомогу українському кінематографу

З нагоди 76-го Каннського кінофестивалю в павільйоні Французького національного центру кіно (CNC) Європейський фонд солідарності з українським кіно оприлюднив результати першого відбору українських проєктів, які отримають фінансову допомогу для свого завершення або розвитку. Комісія під керівництвом продюсерки компанії «Slot Machine» Маріанни Слот вирішила профінансувати 11 проєктів. Загальна сума допомоги становитиме 523 000 євро.

Європейський фонд солідарності з українським кіно був започаткований під час Генеральної асамблеї в Каннах у травні 2022 року. Його фундаторами стали міністерка культури Франції Ріма Абдул Малак, міністр культури Люксембургу Сем Тансон і міністерка культури Німеччини Клаудія Рот. Цей багатосторонній фонд допомагає українським кінематографістам, які були змушені зупинити роботу над своїми фільмами після початку російського вторгнення. Також організація підтримує творчий і технічний обмін між українськими та європейськими кінематографістами.

Гранти отримали: «Прах, що осідає шаром на поверхні» Зої Лактіонової, «Особливе ставлення» Антоніо Лукіча, «Тіні» Поліни Келм, «За перемогу!» Валентина Васяновича. Загалом до конкурсу подано понад 80 заявок. У своєму зверненні польський режисер та продюсер «Apple Films» Даріуш Яблонський закликав наростити фінансування українського кіно і наголосив, що «українці – дуже талановитий народ, і має отримати вдвіть більше фінансову допомогу».

У Каннах було анонсовано, що Норвезький та Британський інститути кіно також доєднаються до фонду солідарності – й загальна кількість його партнерів зросла до 15. Сума субсидій на наступний рік перевищить 1,2 мільйона євро, що дозволить підтримати ще більше українських проєктів. Незабаром відбірковий комітет відкритим способом подасться до конкурсу.

Ксенія Жорноклей. 25.05.2023. <https://www.rfi.fr/uk>

Вистава «Марія» в культурній програмі Євробачення

У Ліверпулі під час Євробачення (травень, 2023) в рамках культурної програми у Unity Theatre – North West End UK за підтримки Ліверпульського кансіла і Манчестерського театру The Lowly було показано виставу «Марія» за романом-хронікою Уласа Самчука. Автори інсценізації – Юрій Радіонов і Шорена Шонія. Виконавці: Шорена Шонія, Олександр Бегма, Вадим Головка, Лаврентій Тарасевич, Вікторія Ільїна, Олена Шевцова, Юрій Радіонов. «Марія», написана 1933 року, – це перший в українській літературі твір про насильницьку колективізацію та Голодомор.

Фактично це було два тижні українського театру: відбулося сім показів вистави і вечір поезії. Вечір поезії тривав 40 хвилин – читання віршів доповнювала жива музика. Зал прийняв акторів дуже тепло, а в театрі сказали, що за весь час їхньої роботи вони не бачили поетичних вечорів такого рівня. Це була повноцінна вистава.

Для вистави «Марія» було замовлено в Україні три будиночки ручної роботи. Вони створили атмосферу. Телеканал BBC знімав репетиції й саму виставу, брав інтерв'ю в акторів, які англійською розповідали про події Голодомору, зображені у виставі, а також про український театр. В результаті BBC випустило документальний фільм, який показали на телеканалі шість разів.

Юрій Радіонов

Сцена з вистави «Марія» за романом Уласа Самчука. Режисер Юрій Радіонов. Ліверпуль. Травень, 2023.

«Це має увійти в світовий театральний канон»

Культурна дипломатія – це гра в довгу. Лише під час Євробачення можна охопити за кілька годин мільйонні аудиторії, решта жанрів потребують часу на створення, промоцію та досягнення глядачів. Якщо ми хочемо, щоб українська культура стала впізнаваною і оціненою світом, маємо запастись терпінням та бути готовими інвестувати. Наведу ще один приклад проєкту Сезону. Навесні відбулися покази вистави «Кассандра» за п'єсою Лесі Українки. Новий переклад драми англійською Ніни Мюррей поставила британська режисерка Гелен Істман. Один з показів в Оксфорді супроводжувала дискусія за участю професорки Едіт Голл, яка є однією з найавторитетніших у світі дослідниць античної драми та її переосмислення в світовій культурі.

Професорка пояснила, що зовсім нещодавно дізналась про те, що сто років тому маловідома авторка зі Східної Європи глибоко переосмислила класичний театр і написала блискучі твори з феміністичної, антиімперської, антиколоніальної (абсолютно сучасної) точки зору. «Це має увійти в світовий театральний канон», – резюмувала безапеляційно і на цьому не спинилась. У свою нову книгу про образ Трої у світовій культурі Голл вирішила додати розділ про Лесю Українку. Шкода лише, що бракує актуальних перекладів творів Лесі Українки англійською.

Фрагмент статті Тетяни Філевської «Чому культурна дипломатія важлива? Деякі висновки з сезону культури Велика Британія/Україна. УП. Життя. 26.05.2023.